

Dežele	š t e v i l o			
	členov dežel- nega šolskega sveta	deželnih šolskih nad- zornikov	šolskih okrajev	okrajnih šol- skih nadzor- nikov
Dolenja Avstrija	22	7	28	29
Gorenja Avstrija	14	2	14	11
Salzbursko	10	2	5	3
Tirolsko	19	3	26	22
Predarelsko	13	2	3	3
Koroško	11	2	8	14
Štajersko	13	2	68	18
Kranjsko	11	1	12	8
Trst z okolico	—	3	12	14
Goriško in Gradišče . . .	10			
Istra	8			
Dalmacija	10	2	13	10
Češko	33	11	93	80
Moravsko	20	6	38	47
Šlezija	14	2	10	7
Galicija	19	8	76	54
Bukovina	13	1	10	11
Skupaj	240	54	416	331

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Vodice. Naša dosedanja šola ni bila nič boljša in nič slabša, kakor so vse stare šole. Krajni šolski svet je že pred 15. leti uvidel potrebo nove stavbe, a nedostajalo mu je novcev, še bolj pa dobre volje. Obče je znano, da je potres Vodice najbolj stresal in kajpada tudi naši nad polstoletja stari univerzi ni prizanesel. Popravili so jo za silo, a ker jim je vlada naklonila 5000 glđ. podpore za novo stavbo, je začel krajni šolski svet priprave zanjo. Krajni šolski svet, na čelu mu podvzetni in vztrajni č. gosp. S. Žužek, župnik, je preskrbel prostor krog 3000 m². To pa ni šlo tako lahko, kakor bi kdo mislil, zakaj pri nas se svet ne dobi tako lahko, zlasti ne tako lep in prikladen kakor je sedanj. Trebalo je mnogo truda, in le načelniku gre zasluga, da je bilo mogoče postaviti šolo na takó krasen prostor. Vem, da mu v njegovi skromnosti ne bo všeč, ako bo čital te vrste, a „čast, komur čast!“ Nova šola je bila letos dogotovljena in preskrbljena z vso notranjo opravo. Lepa stavba je to, da malo takih, in Vodičani so lahko ponosni nanjo.

Dne 9. vinotoka popoldne je bilo vse živo krog nove šole. Nekateri so belili mlaje, drugi privezavali zastave, tretji kopali jame in postavljali mlaje; drugi so zopet pribijali vence na šolo in mlaje, katere so splela pridna dekleta, tam na cesti pa so gromeli možnarji ter oznanjali okoličanom, da se bliža slovesni dan. Ko smo delo dovršili, smo z zadovoljstvom zrli na krasno odičeno šolo, raz katero so vihrale velikanske cesarske in narodne zastave.

Dne 10. vinotoka se je vršilo slovesno blagoslovljenje nove šole tako-le: Ob 8. uri je pel slovesno sv. mašo domači župnik. Po sv. maši je stopil pred oltar kamniški dekan in kanonik č. g. J. Oblak v spremstvu 10. duhovnikov. Po odpetem „Veni creator Spiritus“ so intonirali č. gg. duhovniki lat. lit. vseh svetnikov ter iste pevajoč odkorakali za šolsko mladino proti novi šoli. Tu je blagoslovil č. g. dekan šolo od zunaj in potem še znotraj. Na to je vstopila v lepo okrašeno šolsko sobo šolska mladina; k slovesnosti je došlo sosedno učiteljstvo in občinstvo.

Č. g. kanonik poprime besedo ter v poljudnem govoru korist šole in dolžnosti otrok in staršev do nje razjasni. Za njim se oglasi priznani govornik, domači g. župnik in kot načelnik krajnega šolskega sveta slovesno izroči ključ nove šole g. nadučitelju, rekoč nekako: Izročam vam ključ nove šole. Ne odpirajte z njimi samo vrat šole, odpirajte marveč srca vam izročene mladine. Učitelji ste vrtnarji, šolski prostori vrt in otroci dragocene rastline v njem. Vzgajajte te rastline tako, da vzrastó iz njih verni katoličani, vrli domoljubi in zvesti državljani. Ko je končal svoj res krasni govor po geslu „Vse za vero, dom, cesarja“, je prav presrčno zahvalil č. g. kanonika, da je blagohotno izvršil blagoslovljenje, svoje duhovne sobrate in učitelje pa, da so s svojo navzočnostjo povzdignili slovesnost. Domači g. nadučitelj je pohvalno omenil velikih zaslug, katere si je stekel za novo stavbo zlasti g. načelnik in krajni šolski svet sploh ter priznavši brezmejno požrtovalnost Vodičanov zaklical trikratni „Slava“ cesarju, na kar so zapeli učitelji „Cesarsko“. Ko je č. g. dekan omenil še zasluge c. kr. okrajnega glavarja, blagorodnega gospoda G. Friedricha in blagoslovil še križ in nekaj podob v šoli, so se odpravili č. gg. duhovniki h gostoljubnemu gosp. župniku, učiteljstvo pa v prostorno in priznano gostilnico Grajžarjevo. Tu se je pri okusni jedi in rujni kapljici razvila tako neprisiljena in presrčna zabava, da je bilo res veselje. Ker smo imeli v svoji sredi tudi gospo in gospodične Benedikovo, Petrovčičevo, Grajžarjevo in Krutnerjevo Mici, vse priznane pevke, se je kmalu po obedu razlegala po prijaznih Vodičah krasna slovenska pesem. Izmed sosednih učiteljev so bili navzoči gg.: Mesner, Zore, Benedik, Paternost, Rojina, Slapar, Kocijančič in Božič. Da je bilo dovolj smeha, sta skrbela g. „Čebevar“ in „Suzana“, za izvrstno in jako ceno postrežbo pa gdč. Grajžarjeva. „Neka jih Bog poživi!“

Vodiški.

Z Goriškega. Med goriškim učiteljstvom vlada velika nevolja in ogorčenost. In to po vsi pravici. Težko smo pričakovali zadnjega zasedanja našega dež. zbora v trdni nadi, da nam prinese kak poboljšek, ali žal, odšli smo praznih rok. Svoj čas se je učiteljstvo goriškega okraja poklonilo po posebni deputaciji sedanjemu knezonadškofu ter pri tej priliki prosilo tudi blagohotne naklonjenosti in podpore. Knez nadškof je deputacijo sprejel jako prijazno ter obljubil svojo podporo in pomoč. Bili smo torej takorekoč gotovi, da se nam izboljša prežalostno naše stanje, zakaj s knezonadškofovim glasom imajo naši poslanci večino v deželnem zboru in torej lahko doženo deželno-šolski zalog in s tem izboljšanje naših plač. Toda pri zadnjem zasedanju deželnega zbora sta bili na dnevnem redu edino le dve točki, in to menda največ radi tega, ker se je vedelo, da slovenski poslanci ne vstopijo v deželni zbor. Ali so poskušali naši poslanci dobiti nadškofa na svojo stran? In recimo, da to zasedanje ni bilo namenjeno drugim razpravam — kaj pa v bodočem zasedanju? Ali se naši poslanci ganejo v tem zmislu, ali ostanejo zopet doma? Kdo bo torej kriv, če učiteljstvo zopet nič ne doseže? Saj si pač ne moremo misliti, da bi nadškof ne glasoval za izboljšanje našega žalostnega stanja. Zato je pred vsem potrebno, da smo o tej točki na čistem do prihodnjega občne zborovanja, ki se ima sklicati v kratkem. Zato naj odbor učiteljskega društva goriškega stori potrebne korake in dobi v tej zadevi pojasnilo, da bomo vedeli, kaj imamo pričakovati od našega deželnega zbora. Ako bi se moglo doseči izboljšanje doma, bi ne bilo treba hoditi na Dunaj, kakor se namerava. Odbor učiteljskega društva naj pa v tem času pridno dela, da se zborovanje primerno izvrši,* in doseže sporazumljenje vseh učiteljskih društev na Goriškem.

„Sl. N.“

Iz učiteljskih krogov goriških. Odkar se je začelo učiteljstvo na Goriškem nekaj bolj gibati in oglašati za svoje pravice, je zapihal v „Soči“ kaj neprijazen veter proti učiteljstvu. „Soča“ nam sicer privoščí izboljšanje plač, ali da bi pri tem naši davkoplačevavci nič ne trpeli. To je res Salomon II. Tudi mi učitelji bi želeli take re-

*) Se je vršilo dne 3. t. m. Uredn.

šitve, ali vemo dobro, da je to nemogoče in da se s takim zavijanjem učiteljstvo samo za nos vodi, ker nekdo mora poseči v. mošnjček in ta nekdo je edino le davkoplavevavec. „Soča“ nas naravnost zasmehuje, češ, ne more biti še tako hudo, saj ni še nobeden učitelj umrl za lakoto. Tovariši, razmislijte, ali imate še povod zmatrati „Sočo“ za učiteljstvu prijazen list? Učitelji, kakor volilci, imajo pravico zahtevati od svojih poslancev, da se poganjajo za izboljšanje njihovega gmotnega stanja. Pravico imajo tudi zahtevati od njih račun o delovanju, in nobeden poslanec se ne sme čutiti žaljenega, ako volilci vprašajo po njegovem delovanju. Ali „Soča“ mi vendar-le to predbaciva, ker sem se drznil obrniti se do poslancev z vprašanjem, ali so skušali pridobiti si v deželni zboru večino, kakor so to laški poslanci storili in svoj namen tudi dosegli. Mi bi vsaj vedeli, pri čem smo in bi ne tavalili še vedno v negotovosti. Vsak slepec mora spoznati, da edino ta bi bil pravi pot in o tem se mnogo govori in kaj različno sodi. Ali pri „Soči“ je že od nekdaj tako, da je vsakdo obsojen, kdor se drzne samostojno misliti in delovati, ne da bi se strinjal z njo. Vsa modrost je le v „Soči“. Vsi drugi naj bi ji tlačani in robotali, kakor smo baš učitelji na Goriškem do sedaj delali. Ko je prišel čas plačila, nas pa zasmehuje! Lepa hvala!

„Sl. N.“

Vestnik.

Cesarja Franca Jožefa I. ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gosp. Lovro Letnar, nadučitelj v Mengšu, 4.80 gld.; g. Simon Punčah, nadučitelj v Slavini, 3.60 gld.; g. Franc Zoré, učitelj v Šmartnem pri Kamniku, 3.60 gld.

Učiteljski konvikt: G. Franc Hubad, c. kr. učiteljski ravnatelj v Ljubljani, 2 K.

Govekarjev spomenik: G. Fran Kogej, nadučitelj na Brezovici, 1 gld.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole. V to komisijo so poklicani za dobo treh let gg. ravnatelj Fr. Hubad (načelnik), prof. Jakob Vodeb in prof. Vilib. Zupančič (načelnikova namestnika), profesorji Fr. Levec, Ant. Črnivec, Fr. Orožen, Vilj. Halada, Ivan Macher, Ant. Funtek, Iv. Benda ter Anton Dekleva in učitelj Anton Maier.

Imenovanje. Ravnatelj gimnazije v Dubrovniku, g. Mihael Zavادلal, je imenovan deželnim šolskim nadzornikom v Dalmaciji.

Državni slugi. Ministrstvo je dalo proračunskemu odseku na razpolago statistični izkaz, kateri kaže, da je v celi državi nastavljenih 16.654 državnih slug, ki jim je treba plačo povišati. Le-ta izkaz bo vodilo za nadaljnje posvetovanje. Kakor danes položaj kaže, se bo vladni načrt zakona bistveno izpremenil in to le v korist po zakonu prizadetih slug. — Za ureditev plač finančnih stražnikov se je v državnem zboru vložil nujni predlog, ki se bode odstopil budgetnemu odseku.

Služba nadučitelja je razpisana na dvorazrednici na Premu v postojnskem okraju do 15. t. m.

Učiteljska zborovanja. Istrsko učiteljstvo je zborovalo dne 2. t. m. v Trstu in goriško učiteljstvo pa dne 3. t. m. v Gorici. Na dnevnem redu obeh zborovanj je bilo izboljšanje plač. Goriško učiteljstvo se je pokazalo samozavestno in odločno v boju za kruh, istrsko učiteljstvo postopa pa bolj bojazljivo in obzirno pred svojimi „gospodarji“. Ponižnost je sicer prav lepa čednost, vendar v tem slučaju, ko gre za najpotrebnejši vsakdanji kruh, ni na mestu. Saj nas uči izkušnja, da pohlevne in ponižne učiteljske prošnje poslancem navadno ne segajo do srca.

Petdesetletnica. Gospod Lavoslav Belar, vpokojeni nadučitelj in voditelj II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani, je praznoval dne 26. glasnotoka petdesetletnico svojega delovanja kot cerkveni glasbenik. Povsod, kjer je služ-

boval kot učitelj, se je bavil tudi s cerkveno glasbo in sicer najprej v Cerknici, potem v Borovnici, v Ilirski Bistrici in na Brezovici, od 1862. l. pa v Ljubljani pri sv. Jakobu, kjer še sedaj deluje. Pečal se ni le s pevskim poukom, temveč je v teku let zložil in deloma tudi v tisk dal mnogo mašnih in drugih cerkvenih pesmi za mešani in moški zbor. Več teh skladb, ki se odlikujejo po enostavnem, poljudnem slogu, prepevajo po slovenskih cerkvah v mestih in na deželi. Zlagal je pa tudi posvetne pesmi, izmed katerih je najbolj znana „Kranjc, glej tvoja zemlja je zdrava.“ Po tolikih letih pa se še sedaj z mladostno živahnostjo bavi s cerkveno glasbo in s poukom v petju mladine in odraslih in sicer po njegovem umirovljenju (1889. l.) še bolj kakor prej. Njegove zasluge na šolskem in glasbenem polju so dale povod, da ga je presvetli cesar odlikoval z zlatim zaslužnim križcem. Povodom petdesetletnice čestitamo tudi mi staremu prijatelju in tovarišu ter mu želimo, da ga mili Bog še mnogo let ohrani čilega na duhu in na telesu!

Jubilejske svetinje. Kakor znano, bodo povodom cesarjeve 50letnice vsi državni uslužbenci odlikovani z jubilejskimi svetinjami. Pričakovali smo, da ljudskega učitelja ne bodo prezrli, a vendar vse kaže, da bo tako, če si sami ne izprosimo enakih odlikovanj. Zaradi tega sta uveljavila „Zaveza“ in „Slovensko učiteljsko društvo“ prošnjo na ministrsko predsedstvo, oziroma naučno ministrstvo, da bi bilo tudi učiteljstvo povodom te redke slavnosti odlikovano z jubilejskimi svetinjami.

Prvi letošnji društveni večer „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ se je vršil v soboto, dne 5. t. m. v „Narodnem domu“ in je bil mnogobrojno obiskan. Našteli smo nad šestdeset udeležencev, kar je častno število. Društveni predsednik, g. Juraj Režek je otvoril večer s presrečnim pozdravom, izrazil veselje nad toliko udeležbo ter naprosil gospoda nadzornika prof. Levca, naj izvoli prirediti s svojim poročilom. Gospod nadzornik Levec je potem poročal o svojem letošnjem potovanju v Gradec, na Dunaj in v Prago, da si ogleda v teh mestih uredbo šol in posebe še jubilejsko razstavo na Dunaju. Gosp. prof. Levec je razvil v velezanimivem in temeljitem predavanju natančno sliko graškega šolstva, prihodnjic pa bo takisto opisal šolstvo dunajsko in praško ter zlasti šolski oddelek jubilejske razstave. Gospoda nadzornika je zahvalil za interesantno poročilo g. Režek ter mu pripil krepko zdravico. V drugem delu društvenega večera se je razvila prav domača zabava, ki so zanjo skrbeli izborni učitelji-pevci. Med udeleženci smo videli deželna poslanca gg. Kleina in Šubica, ravnatelja Hubada z nekaterimi učiteljskimi in srednješolskimi profesorji, predsedstvenega tajnika g. E. Laha, nekaj zunanjih učiteljev in učiteljic ter malone vse ljubljansko učiteljstvo. Nadejamo se, da drugi društveni večer prav tako uspe kakor je prvi.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani priredi pod vodstvom svojega koncertnega vodje gospoda Mateja Hubada s sodelovanjem solistov, društvenega orkestra in slavne godbe c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev št. 27 štiri redne koncerte, in sicer 19. listopada v spomin Nj. Veličanstva pokojne cesarice Elizabete, dalje meseca grudna, svečna in sušča v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“. Poleg drugih se bodo izvajale naslednje točke: Ludw. van Beethoven: Žalobna koračnica (Adagio assai) iz simfonije št. 3 v Es-dur (Eroica), za orhester. Wolfg. Amad. Mozart: „Requiem“, za soli, zbor in orhester. Stjevan Mokranjac: „Srbske narodne pesmi“, za zbor. Peter Čajkovskij: Simfonija št. 5 za veliki orhester. Matej Hubad: „Slovenske narodne pesmi“. Dr. Ant. Dvořák: „Tedeum“ za soli, zbor in veliki orhester. Matej Hubad: „Slovenske duhovne pesmi iz XVI. in XVII. stoletja“. Dr. Ant. Dvořák: „Sveta Ljudmila“, oratorij za soli, zbor in veliki orhester. Pogoji za naročbo na vse štiri koncerte: Sedež prve vrste: 5 gld. za posamnika, 10 gld. za rodbino; — sedež II. vrste: 4 gld. za posamnika, 8 gld. za rodbino; — sedež III. vrste: 3 gld. za posamnika, 6 gld. za rodbino. Za rodbino štejejo trije člani; vsak člen več plača 1 gld. 50 kr. za I. in II. vrsto, 1 gld. za III. vrsto za vse štiri koncerte. Predpla-